

ეროვნული აღორძინება ხალხური სპორტით უნდა დაიწყო

საპარტილოს მთიანეთის სოფლები სულს ლაფავენ, არსებობის უკანასკნელ დღეებს ითვლიან; ბავშვები და საერთოდ ახალგაზრდობა თითზე ჩამოსათვლელია. ასეთ ვითარებაში, ბუნებრივია, სპორტისათვის არავის სცხვია, მაგრამ იქ, სადაც სოფელი სოფლობს, მოსახლეობა მრავალადა, ქართული ხალხური სპორტის მიმოწევა და ამ უდიდესი ფენომენის დაკარგვაზე ათასში ერთხელ სპეციალისტები თუ გამოთქამენ სინანულს.

ეროვნული სპორტული თამაშობანი ისეთივე მდიდარი და მრავალფეროვანია, ვითარცა საქართველოს ბუნება და ქართველთა ხასიათი. ძველ საქართველოში თანამედროვე გაგებით „სპორტი“ არ არსებობდა; ის ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი იყო და ისეთივე აუცილებლობა, როგორც ყოველდღიური საქმიანობა და კამა-სამა. შეჯიბრებებს და ე. წ. ჩემპიონთა გამოვლენას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას არ ანიჭებდნენ, მთავარი იყო წლის დროება მიხედვით, სქესობრივ-საკლბრივ პრინციპზე აგებულ ვარჯიშებს საყოველთაო ხასიათი ჰქონდა. საერთო ძალისხმევით ამას აღწევდნენ კიდევ და ჯანსაღ თაობებს ზრდიდნენ; ქართველთა რასობრივი დახვეწილობა სწორედ ასეთი აღზრდის შედეგი გახლდათ; უწინ იშვიათად შეხვედბოდით უწინდელ ჩასუქებულ ქართველს, კვების ზომიერებასთან ერთად, ეროვნული სპორტის თითქმის ზეივლობის ასაკიდან შეთვისება ხდოდა მის ლაღს და ჩაუქს სულითა და აღზარდობით უზალოს.

ფეხისაღმის ვარჯიშები — „ბიჭი დადა, ხე წაიქცა“, ოქროა და შემდეგ დედის კალთიდან ბებიის კალთამდე რბენა — რონინი, ბოლის სამწყურსული — ხალხური სპორტული თამაშობათა მთელი აკადემია: კეპანობანი, ბურთობანი, კუკუ-დამალობანი და სხვა ათასნაირი გასართობი ფიზიკური მოქნილობისა და საზრათობის შემძენი უეზარი საშუალება იყო.

საქართველოს დასახლებანი ხეობებშია განლაგებული. მდინარე მარტო მაცოცხლებელი წყალი კი არა, ფიზიკური წვრთნის უველე-

სი ასპარეზია. ბავშვებს ოდითგანვე ასაკისა და გამბედაობის განმსაზღვრელად უქცევიათ ვინ სად ბანობდა; ცურვის შესწავლა პატარა გუნდებში ჰყუპმალაობით იწყებოდა, მერმე საგანგებოდ დაგუბებულ მცირე მდინარის „საფარავში“ გადინავდებდნენ. იქ გააფრულები დიდ მდინარეს შეებდებდნენ; ერთხანს ნაპირ-ნაპირ ცურავდნენ, თანდათან შუაგულ ზვირთებამდე აღწევდნენ, ხოლო გულმა გასვლა ეს უკვე ჰაბუკობაში შესვლის უტყუარი ნიშანი იყო. მომბრუნებებში, ღურღულეებსა და ღვირთქაფიან შივებში ცურვა-ნავარდი, კლდეებიდან, ლოდებიდან, ტივებიდან და ბორნებიდან ხტომით თავისმოწონება, უზარმაზარ ზვირთებზე „სარულით“ დაყოლა და თამაში კეთილმოწყობილ საცურაო აუზებს განაუხებდა. მთელი ზაფხული განმავლობაში მდინარეებზე ტევა არ იყო. ახლა მოცურავს იშვიათად შეხვედბოდა. მართალია, საწარმოო ნარჩენებმა ჩვენს მდინარეებში იმდენად დააბინძურა, რომ მივ ჩასვლა უკვე საშიშია, მაგრამ „სადაც წყალი კვლავ ანაკარა, მობანავეები იქაც ნაკლებად არიან. საცურაო აუზები თითზე ჩამოსათვლელია, მდინარეებს აღარ ვეცხვებით, წყლის სტიქიას თითქმის მოწყვდით და საჩინე ტანინი ქართველი ეგზოტიკურ იმედათობად იქცა. სამაგიეროდ, ყოველ მესამე სახლში გახსნილი კოლპერატივი ნაირ-ნაირ ნამცხვრებს, თავისობს გამვლელ-გამომვლელს, რაგვი დგანან (იმდენად დიდი მოთხოვნილებაა, რივი მინც ჩნდება) და მსუყე საკვებს მიირთმევენ. და აი შედეგით: საყოველთაო სიმსუქნე ლამის საქართველოს სიმბოლო იქცა.

სადაც ჩვენი საოცრად მდიდარი, საცხენოსნო სპორტი, ცეცხლოვანი და განუმეორებელი ლელობურთი, ლანჩხუთის რაიონის სოფელ შუხუთში დღემდე რომ შემოინახა თავი; კოსმოგონური მსოფლმხედველობის მატარებელი ლანჩი — უაღრესად აზრიანი და ვეჯატური თამაში, რიკტაფელა, კეპანობა, რომელი ერთი ჩამოთვალა? კინორეისორმა ლერი სიხარული-

ძემ ლელობურთისა და ლანჩი შესანიშნავი ფილმები უძღვნა, მაგრამ კინო ხინოდ დარჩა, ხოლო ქართული ხალხური ეროვნული სპორტი „მოდამი“ არ შემოვიდა. ფართოდ ვუღებთ კარს ყოველგვარ უცხოურს, საკუთარ ბავალოს კ ჩირის ფასსაც არ ვაძლევეთ. ქართულ ჰეიდაობას — ამ შეუღარებელ, უბადლო, რაინდულ შერკინებას იპონელებმა მიაქციეს ახლა განსაკუთრებული ყურადღება და იქნებ ჩვენი ახალგაზრდობაც დაინტერესდეს, აღარას ვამბობ ქართულ კრიკზე და ყველიერის უამრავ თამაშებზე, რასაც ყუენობა-ბერიკაობის კარნავალი თვალისწინება. ადრე განაფხულზე, დიდი მარხვის წინ, როცა „ხეში წყალი ჩაღვებოდა“ და ზამთრით დაზნტებული ადამიანები შვის სიმზურვალს ოგრობდნენ, ყველიერი ჩამოდებოდა და მისი ყოველი დღე რაიმე სპორტულ სახანობასაც შეიცავდა. ბრძნულად იყო ყოველივე გააზრებული, თვითონ ხალხი ფალავნობდა და ფალავანთა ფალავანი ლეკსებასა და სიმღერებში უკვდავებს ეზიარებოდნენ. ჯილდაობა, ჰილდაობა, კრიკი, სირბილი, ნადებზე ხტობა, სარებზე ტრილი, ბაგირზე ცოცვა, „საკურწილოებით“ პაერში ფრენა, ნაირნაირი სიმღერები, ცეკვები, ფერხულები მარხვისა და საგანაფხულო სამშაოებისთვის ხალხს ამზადებდა და აკაყებდა. ბარაქიანი შემოდგომის ხორბლი, მამდრისად კვება „მოსვენებული ზამთრის დღესასწაულებსა და უოფლობაში“ სხეულს აღუნებდა, კუქს ამძიმებდა და გულს ასუსტებდა; ყველიერის თამაშობანი ხალხს აფხიზლებდა და უფრო სოციალისტის უნარიანს ხდოდა; რაც შეეხება დიდმარხვას, როცა ცხოველური საკვების მიღება სასტიკად იკრძალებოდა, სულისა და ხორცის განწმენდის პირდაპირი მნიშვნელობა ჰქონდა. უამრავ დიეტათა შორის მე პირადად ქრისტანულ-მართლმადიდებლური კვების რაციონს ყველაზე საუკეთესოდ მიმაჩნია. ეს ცალკე მსჯელობის საგანია და ამკრებლ სიტყვას აღარ ვავაგრძელებ, ოღონდ დავძენ, რომ რელიგიის მიმართ დაშვებული შეღავათები ყოველივე რაციონალურის

აღდგენისა და ხალხის სამსახურში ჩაყენების საწინდარი უნდა გახდეს.

ხალხურ სპორტს ადამიანები ზამთრის უმოქმედობისაგან გამოკეცა. თოვლს დადებდა თუ არა, ცივობაში არა მარტო მოზარდები, არამედ უფროსებიც მონაწილეობდნენ. ბიჭების საყვარელი გასართობი იყო დამართზე ხელებიანი ციგურებით დაშვება, მართლაც მამცთა შეჯიბრება.

რატომ დავივიწყებ ქართული თხილამურები? სამაშალო. ომის დროს კავკასიის მთებში გერმანელთა გაწვრთნის დივიზიები ქართველმა მთიელებმა მამა-პაპური თხილამურებით დაჯანსხს. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში მისულ თითქმის ყველა ექსკურსიას უამბობს ამ ამბავს ენთოგრაფი კოტე ჩოლოყაშვილი, მაგრამ ქართული თხილამურები კვლავ საშუალოდ რეიკვიად რჩება. იგი ახალმა თაობამ დავივიწყა. ქართული ოვალური თხილამურებით დიდოვლობაზე სიარული ფრიად მოხერხებული და უხეშათაა. მონადირენი და მწყემბები ამ უძველეს და მარად საჭირო მოსახმარს აქა-იქ ახლაც იყენებენ. ქართული თხილამურებით სიარული რომ სპორტული შეჯიბრებში მოეწყოს, რამდენადაც ვიცი, ზერ ამავ არავის უფიქრია. არა და ბაკურიანისა და გუდაურში შეკრებილ მილითის სპორტსმენებს ჩვეი ბური თხილამურები ვუჩვენოთ და ეროვნული ჩემპიონატი გავმართოთ, ნუთუ ეს თვისმყობადი ქართული კულტურის პრობანადა არ აქნება?

მინც წამოცდა „უცხოელთა დამოძღვრა“, ჩემპიონატი, „პრობანანა“... უპირველეს ყოვლისა, ეროვნული სპორტული საზოგადოებები ჩვენ, ქართველებს ვეჭვობდა; საქართველოს განახლება და აღორძინება ხალხური სპორტით უნდა დაიწყოს; ფიზიკურ და სულიერ სიმტკიცეს, სრულყოფას მხოლოდ ამით მივაღწევთ. ვერც აღმოსავლური და ვერც დასავლური სწავლა ვერ გვიშველის თუ მშობლიური სიბრძნე არ შევიმეცნეთ და ცხოვრების ნორმად არ ვაქციეთ; ჯერ დედის რე უნდა შევიგროთ, ხოლო შემ-

დეგ სხვა ნუგბარი. ამიტომ ეროვნული ჩემპიონატი უპირველესად ეროვნულ-სპორტულ საზოგადოებში უნდა მოეწყოს. ოღონდ ასეთ სიმინდეს თვალისწინებით უნდა გავფიქრობოდით და კორუფციის მწვირთი არ უნდა დავსვაოთ. მწარე სიმართლეს ვეღარ დავმალოთ, ამ თვალთახედვით საქართველოში საგალალო ვითარება შექმნილია. სამწუხარო სინამდვილეა, რომ დღეს საერთოდ ვაჭრობას მიუჩვეველი ზოგიერთი ქართველი ყველაფრით ვაჭრობს და ყველაფერს ყველის, თვით ჩვენი შეიღების ჩემპიონობასაც და მამაველსაც; ეს მხოლოდ სირცხვილი კი არ არის, არამედ დამლუპველია. ხალხის წინაშე პასუხი უნდა აგოს ყველამ, ვინც ეროვნული სპორტი აღმამიციელობის საგანად აქცია. რა თქმა უნდა, მე კორეატულ მავალოებს არ დავსახელებ, ისევე დამძიმებულნი რესპუბლიკური პრესა ამ საგანგაშო, ამბარზენი ფაქტებზე...

დიდი მსჯელობაა ამჟამად გამართული, მოეწყოს თუ არა საქართველოს ეროვნული ჩემპიონატი ფეხბურთში. საგანგებოდ კინოფილმი კი გადაუღიათ, რომელიც ამას წინათ ვიხილე. ზოგი ექვს გამოთქამს ასეთმა ლონისებრმა ვითუქამებებს შორის შური გაღვივის და ურთიერთობა გაამწვავოს. მგლის შიშით ცხვარი ვის გაუწყვეტია? თანდათან დგება დრო, რომ საქართველოს ყველაფერი თავისი უნდა ჰქონდეს, მით უმეტეს სპორტის პოპულარული სახეობანი, განსაკუთრებით კი ფეხბურთი. კუთხურობის გამოვლინებანი ნუ შეგვაზნებენ, მომხვეჭელობისგან თავისუფალი ჯანსაღი შეჯიბრება ერთმანეთს უფრო შეგავყავრებს, დაგვაანლოვებს; უფრო მეტიც, თავსმოხვეული ეთნიკური კრიზისების დამლევვა მხოლოდ და მხოლოდ დაპირისპირებული ხალხების ქემპირიტი სიტორის და კუფის ღრმა ცოდნით, უზადო, ალალი, ვაქცაური, ანგარებისგან თავისუფალი სპორტით და თავანკარა ხელოვნებით შეიძლება.

XX საუკუნის 90-იან წლებში საომარი იარაღის გამოყენების დრო უკვე აღარ არის. ადამიანებისა და ხალხების ურთიერთობა მარტო-ლენ მეცნიერებამ, ხელოვნებამ და სპორტმა უნდა მოავადოს. სხვა გზა არ არსებობს!

ლევან ზრუშიძე,
ისტორიულ მეცნიერებათა კანდიდატი, ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი.

შედეგები დამაფიქრებელია

სპორტსაზოგადოება „შეჯიბრებისა“ და „მარტვის“ მძლეოსანთა ნაკრები გუნდების ამხანაგური შეხვედრა, რომელიც თბილისში, პროფსაბჭოს მძლეოსნობის სასახლეში გაიმართა, მოსწავლეთა საკავშირო სპორტაკადემიისთვის მზადების ერთ-ერთი ეტაპი იყო.

„მარტვი“ საქმაოდ იოლი და დამაფიქრებელი გამარჯვება მოიპოვა ანგარიშით 154:98.

როგორც საქართველოს ნაკრების მთავარმა მწვრთნელმა **ევგენი ვაგუა** გვითხრა, ტურნირი არ გამოდგა იმ დონისა, როგორსაც სპეციალისტები შელოდნენ, სპორტსმენთა შედეგები მეტად დაბალი იყო, შეიძლება ითქვას, კატასტროფულად დაბალი: შეხვედრის 130 მონაწილედან 52-მა ან ვერ შეასრულა III თანრიგი, ან რის ვაინაჩრობით მიიღწია ამ თანრიგის ზღვარს. მხოლოდ სამი სპორტსმენი „მისწვდა“ I თანრიგს (მამედოვი — 60 მ. პახატური — 400 მ, ვერშინი — სიმალეზე ხტობა).

განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობა სიმალეზე ხტობაში (ვაეუბი), სიგრძეზე ხტობასა და 400 მ-ზე რბენაში... მონაწილეთაგან გამოირჩეოდნენ: ტოროსიანი (თბილისი, „შეჯიბრების“), პახატური, მამედოვი (ორივე — ბათუმი, „მარტვი“), პირველი (სოხუმი, „დინამო“), ნ.

ფუტკარაძე (ქარელი, „მარტვი“), ნ. ნუშოვი (რუსთავი, „მარტვი“).

როგორც ხედავთ, საუკეთესოთა შორის მხოლოდ ერთი თბილისელი სპორტსმენი მოხვდა. რესპუბლიკის სხვა რეგიონებში სპორტის ნებისმიერი სახეობის განვითარება მისასალმებელი და სასიხარულო ფაქტია, მაგრამ როდესაც თბილისში სხვა ქალაქებთან შედარებით საგარჯიშოდ ყველა ტექნიკური მხარე მოგვარებულია, პრიორიტეტი ამ შემთხვევაში სწორედ მას უნდა ეკუთვნოდეს.

უფროსმა მწვრთნელმა ისიც აღინიშნა, რომ ზოგიერთ სახეობაში თითო კარგი სპორტსმენი თუ მოიძებნება, ხოლო გუნდურ შედეგს საბოლოოდ თითო მაღალი კლასის სპორტსმენი ვერ განსაზღვრავს.

ზემოთ ჩამოთვლილი ფაქტები და მოსაზრებები, ვფიქრობ, დაინტერესებს ჩვენი მძლეოსნობის სპეციალისტებს.

ლევან ჯაბახიშვილი.

ს უ რ ა თ ე ბ ე: გოგონები 200 მეტრის დისტანციაზე; ასპარეზობენ ამავე მანძილზე მორბენალი ჰაბუკები.

ვიქტორ ბუკიას ფოტოები.

უყურებენ, მებრძობ... პერ ხელაშენ

გორის ბავშვთა და მოზარდთა სპორტსკოლა (დირექტორი მ. ჯავახიშვილი) ერთ-ერთი საუკეთესო რაიონში. ამ სკოლაში სპორტის 9 სახეობაა დანერგული და 1040 მოსწავლე ვარჯიშობს. მათ სპორტულ დაოსტატებს 30 კვალიფიციური მწვრთნელი ემსახურება. მისთან აქ 2 სპორტის ოსტატი, 4 ოსტატობის კანდიდატი მოამზადეს. კარგ ტრადიციებზე იზრდებიან ნიჭიერი ფალავნები. რესპუბლიკურ და საკავშირო შეჯიბრებებში თავი გამოიჩინეს მოკლადეგებმა: გ. ვახაგშალომა, გ. ერისთავმა, მ. ტეტუნაშვილმა, თ. ოქროსიშვილმა, ლ. პეტრიაშვილმა, ზ. ზოზიროვმა, დ. პოლოსიანმა, დ. გაგიევმა, გ. კობერიძემ, კ. კარელიძემ და გ. სიუყევამ.

განსაკუთრებით ქებას იმსახურებს თავისუფალი სტილის მოკლადევი ზ. ზოზიროვი, რომელმაც იუნიორთა შორის ევროპის პირველობაზე ყველას აჯობა. საკავშირო პირველობის პრიზიორი გახდა მოკრივე გ. კანდელაკი. მძლეოსნობაში კარგ იმედებს იძლევიან: კ. ხაჩიროვი, თ. მგარაყიშვილი და გ. ბლუაშვილი.

აქაურმა ფრენბურთელმა და კალათბურთელმა გოგონებმა საქართველოს პირველობაზე სპარბო აღვილები დაიკავეს.

ამ წარმატებებში დიდი წვლილი მიუძღვით ფალავნების აღზრდელთა: სსრ კავშირის დამსახურებულ მწვრთნელს თავისუფალ ჰილდაობაში ნუგზარ სხიერელს, საქართველოს დამსახურებულ მწვრთნელს შალვა მელაძეს, იოსებ ფუნაშვილსა და გივი მარგველაშვილს, მოკრივეთა აღზრდელებს გიორგი კარელიძესა და ავთანდილ შოშიაშვილს.

როგორც ხედავთ, სპორტსკოლის საერთო მაჩვენებლები ურიგოდ არ გამოიყურება, მაგრამ ნაკლოვანებები მაინც აქვს, რაც მის მუშაობას ერთგვარად აღუფრთხილებს. ქალაქის სპორტული და პარტიულ-სამეურნეო ხელმძღვანელები ამ ნაკლოვანებებს თვალნათლივ უყურებენ, მაგრამ... ვერ ხედავენ. დავიწყობთ, თუნდაც ყველაზე მარტივი მოსაგვარებელი საკითხი: ჰადრაციის ჯგუფს, რომელსაც ცნობილი მოკლადევი ცილა ქსოვილი ამეცადინება და კარგა ხანია წავიდა, მისი შემცველი დღემდე ვერ მოუქმებიათ.

ტანმოვარჯიშები და ტყვიის მსროლეობა, რაც თავი ახსოვთ, ბავშვის უქონლობას უჩივიან. უფრო მძიმეა მოკრივეთა მდგომარეობა. ისინი ხან აქ, ხან იქ, ერთი სიტყვით, სადაც მოუხდებოთ, იქ ვარჯიშობენ. თუმცა, ამ ბოლო დროს ცოტა გულს დაუბრუნდნენ იმ იმედით, რომ დაპირდნენ, საცურაო აუზის გვერდით მდებარე ყოფილი საკონსერვო ქარხნის საჭაოდ დიდ ნაგებობას (უფრო სწორად, ჩონჩხს)

მოუძღვით ფალავნების აღზრდელთა: სსრ კავშირის დამსახურებულ მწვრთნელს თავისუფალ ჰილდაობაში ნუგზარ სხიერელს, საქართველოს დამსახურებულ მწვრთნელს შალვა მელაძეს, იოსებ ფუნაშვილსა და გივი მარგველაშვილს, მოკრივეთა აღზრდელებს გიორგი კარელიძესა და ავთანდილ შოშიაშვილს.

როგორც ხედავთ, სპორტსკოლის საერთო მაჩვენებლები ურიგოდ არ გამოიყურება, მაგრამ ნაკლოვანებები მაინც აქვს, რაც მის მუშაობას ერთგვარად აღუფრთხილებს. ქალაქის სპორტული და პარტიულ-სამეურნეო ხელმძღვანელები ამ ნაკლოვანებებს თვალნათლივ უყურებენ, მაგრამ... ვერ ხედავენ. დავიწყობთ, თუნდაც ყველაზე მარტივი მოსაგვარებელი საკითხი: ჰადრაციის ჯგუფს, რომელსაც ცნობილი მოკლადევი ცილა ქსოვილი ამეცადინება და კარგა ხანია წავიდა, მისი შემცველი დღემდე ვერ მოუქმებიათ.

ტანმოვარჯიშები და ტყვიის მსროლეობა, რაც თავი ახსოვთ, ბავშვის უქონლობას უჩივიან. უფრო მძიმეა მოკრივეთა მდგომარეობა. ისინი ხან აქ, ხან იქ, ერთი სიტყვით, სადაც მოუხდებოთ, იქ ვარჯიშობენ. თუმცა, ამ ბოლო დროს ცოტა გულს დაუბრუნდნენ იმ იმედით, რომ დაპირდნენ, საცურაო აუზის გვერდით მდებარე ყოფილი საკონსერვო ქარხნის საჭაოდ დიდ ნაგებობას (უფრო სწორად, ჩონჩხს)

კრივის დარბაზად გადაკეთებულ მოკრივება იფიქრეს, გვიშველო, მაგრამ მუშაობით, როგორც იტყვიან, თავს არ იკლავენ.

დაბ, ხელმძღვანელები უყურებენ ყოველივე ამას, მაგრამ... ჩვენ კი სათქმელი სხვა ბევრი გვაქვს. თუნდაც ის, რომ სკოლის ჰეიროდან მრავალი წელია წავა ჩამოღის. ჰოდა, კალათბურთელები დარბაზში ბურთის ნაცვლად ვედროებით დარბაზი.

სპორტსკოლას „შინაგანი“ ტივილებიც აწუნებს. მოშლილია წყალგაყვანილობა, აკლია სპორტული ინვენტარი. სასწორი რაა, ისიც კი არ აქვს. სკოლის ადმინისტრაცია ხანდახან ადგილობრივ სპორტულ მაღაზიაში რალა-რალაყვების შეძენას ახერხებს, მაგრამ სამაშალო ნაწარმი თინ-სამი ვარჯიშის შემდეგ მწყობრიდან გამოდის.

სკოლა გარეგნულადც შელანძლულია. განსაკუთრებით საგალალო მდგომარეობაშია ქუჩისპირა კედელი, საიდანაც ფოლები ცვივა და გამძლეულს ხიფათში ჩაგდებთ ემუქრება. ახლა ის კედელი ისეა აჭრელებული, რომ შაშის ვეებერთელად დღის მოგავიწყდეს.

ახლა ცოტა იქით გადავიანცვლოთ — ცენტრალურ სტადიონზე. აქ განათება სამი-თხუთს, მგროფადა მწყობრიდან გავესულა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ვერც ამას ხედავენ.

ილია თაყაიშვილი,
„ლელოს“ ხაკ. კორ. გორი.

თბილისის ტურნირი-ჩაბკონთა საბჭოდლო!

(დასასრული)

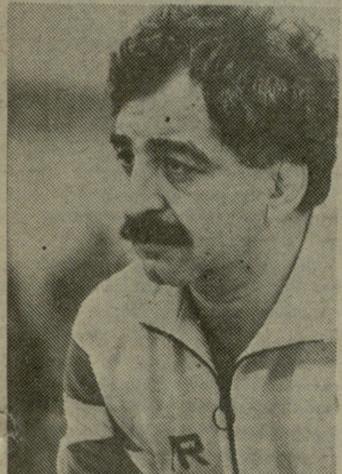
ბის უფროს მწვრთნელს მოამბედ რეზა ნავაი.

ჩვენ ყოველთვის ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკის მიხედვით ვმოქმედებთ. ათი წელი რომ ვიყავით ჩაბკონთა და მთელი ურთიერთობა ომისკენ ვაღიარებოდა. ახლა საშუალება გვაქვს და გვინდა კიდევ მეტობრული ურთიერთობა დავამყაროთ თქვენს ქვეყანასთან. სპორტი კი საბჭოსად ყველაზე კარგი საშუალებაა.

ადრე ირანის ნაკრებში ბევრი სახელოვანი მოკიდავე იყო: ტახტი, მოვახედი, ხანატარანი... რას იტყვით თქვენს ახლანდელ გუნდზე?

ამ გუნდში ორი-სამი ძლიერი მოკიდავეა, მაგრამ უმრავლესობას მაინც იხილავთ ტოკიოში, მსოფლიო ჩემპიონატზე. ჩვენთან სხვადასხვა თარიღთან დაკავშირებით ეწყობა ხოლმე ტურნირები და ამის გამო ვერ შევძელით აქ ჩამოგვეყვანა ყველა უძლიერესი მოკიდავე.

ამ ტურნირზე გამოსვლის გარდა თქვენმა გუნდმა მონაწილეობა უნდა მიიღოს მატჩში საქართველოს ნაკრებთან...

მოამბედ რეზა ნავაი.

ბატბადრაი ჩიოლოგაშუ გამარჯვებას ზეიმობს.

გორში ჩვენ ექვს სპორტსმენს გამოვიყვანეთ, მე ძალიან კარგად ვიცნობ ქართველ მოკიდავეებს, ისინი საუკეთესოები იყვნენ საბჭოთა კავშირის ნაკრებში: ბალაგაძე, სხირტლაძე, რუბაშვილი, ზოხაშვილი, თედიაშვილი, ლომიძე, ბერიაშვილი (ჩემი თანამოსაუბრე დიდი ხალისით ასახელებდა გვარებს, ცდილობდა რაც შეიძლება მეტი ფალაგანი გაეხსენებინა გ. ჩ.)... კარგად ვიცნობ ქართულ ჰიდაობასაც. საერთოდ, როცა თქვენი ფალაგნები ირანში, საერთაშორისო ტურნირზე ჩამოდიან, შეჯიბრების რანგი საგარეოდად იზრდება. როგორც თვითონაც თქვით, საქმიანი კონტაქტები გვაქვს საქართველოს მოკიდავეებთან, ჩვენ ვიპოვნებთ მისი გაფართოებისათვის.

უცხოეთაგან მხოლოდ მონღოლმა ბატბადრაი ჩიოლოგაშუმ (48 კგ) შეძლო გამარჯვება, მან ფინალში კორეელი ლი ხაგ სენი დაამარცხა. ტურნირის რიგით მეოთხე ჩემპიონი კი ლაგოდეხელი გოჩა მაკოევი გახდა. მას მიაკუთვნეს პრიზი „საუკეთესო ტექნიკისათვის“, რითაც კიდევ ერთხელ დადასტურდა 19 წლის ფალაგანის ოსტატობა. მოვლენებს გავუსწრებთ და ვიტყვი, რომ, როგორც მსოფლიო დონეზე იყო, გაიმარჯვეს აგრეთვე ჩვენმა ტიტულოვანმა მოკიდავეებმა: ლერი ხაბელოვა და დავით გობეჯიშვილი, მაგრამ თბილისის ტურნირის ერთ-ერთი მთავარი ღირსება, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ის არის, რომ მულამ „გეთავაზობს“ ნიჭიერ, პერსპექტიულ მოკიდავეებს, ისეთებს, როგორც ბელთაძე და მაკოევი. ამჟამად ბევრ მოკიდავეს, მათ

შორის ქართველებსაც, იღვთთა სიღარიბეზე მიუთითებენ. ამ ორ ახალგაზრდას კი ალბათ ყველაზე მეტად სპეციალისტიც ვერ ეტყვის ამას... ერთ რამედ ღირდა მაკოევისა და ამერიკელი ფიჭვრის შერკინება ჯერ კიდევ მეზუთე წრეში, რომელიც ჩვენი მოკიდავის შესანიშნავი გამარჯვებით დამთავრდა. ფინალში კი გოჩამ პირდაპირ აქეთ-იქით აგორავა სსრ კავშირის ჩემპიონი კრასონიარსკელი არტურ მაინაგაშვილი და სამ წუთსა და 52 წამში 15 ქულა მოაგროვა ისე, რომ მეტოქეს ერთიც არ ჰქონდა. ეს კი წმინდა გამარჯვების ტოლფასია. გოჩა მაკოევი (მწვრთნელები ალექსანდრე ავსაჯანიშვილი და ვანო ნიკოლაძე) მეორედ გახდა თბილისის საერთაშორისო ტურნირის ჩემპიონი (პირველად — შარშან).

ჩვენ ტურნირის ამბების აღწერა პირდაპირ ფინალიდან დავიწყეთ, უფრო ადრე კი, ცხადია, ბოლო წრის შეხვედრები გაიმართა, შემდეგ კი — მესამე ადგილებისთვის. გორელი გიორგი ხინჩიაშვილი (68 კგ) მართალია, ამერიკელ ჯონ მიურასთან დამარცხდა, მაგრამ მანამდე მას ყველა შეხვედრა მოგებულნი ჰქონდა და მაინც გავიდა ფინალში. დავით ხურციას კი ასევე ამერიკელ კევინ ჯექსონთან წაგებამ მხოლოდ მე-5 ადგილისთვის ბრძოლის შანსი დაუტოვა, რომელიც მან ხელიდან აღარ გაუშვა, წმინდად მოუგო თურქ საბაგადინ ესტიუქს.

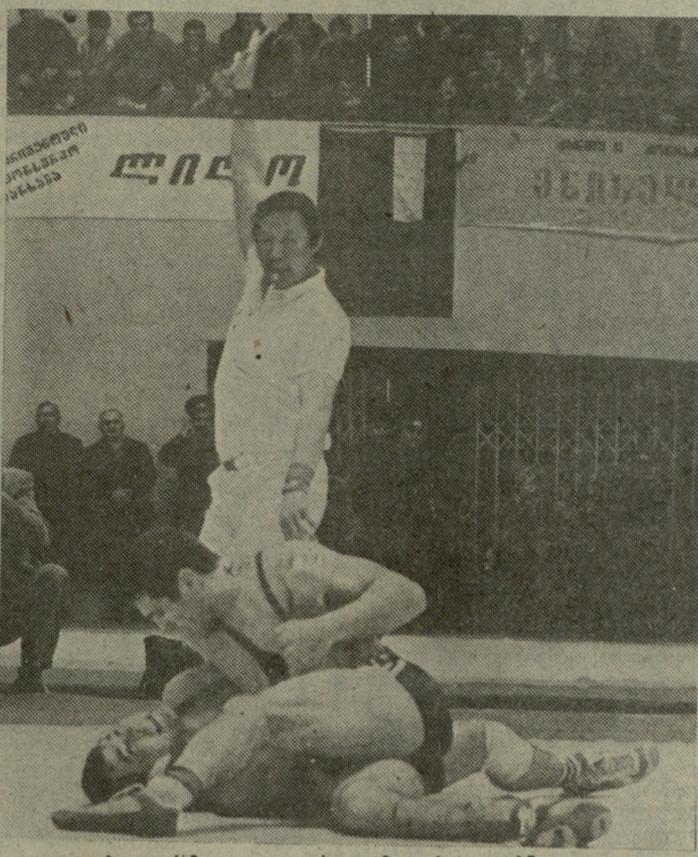
სპორტის დამსახურებულმა ოსტატმა ვლადიმერ მოდოსიანმა მე-5 წრეში აბდუსამიდ გამილოვან (სსრკ) წააგო და ფინალის საბჭური დაკარგა. სამაგვიროდ, 32 წლის ვეტერანმა ძალიან კარგად ჩაატარა შეხვედრა ჯექსონთან და ჩვენს გუნდს ბრინჯაოს მედალი მოუტანა. იგივეს მიღწევა შეძლო სოსუმელ ეგია მუსოიანსაც (62 კგ), მაგრამ ამ გადამწყვეტ შეხვედრაში დამარცხდა არტურ მუტალიბოვან და საბოლოოდ მე-4 ადგილზე გავიდა. მძიმე წონის მოკიდავეები გიორგი გალოდავა და ლევან ებანოიძე ერთმანეთს შეხვდნენ მხოლოდ მე-5 ადგილისათვის.

არ გაუმართლა თბილისელ მამულა რაზმაძეს (90 კგ), მე-5 წრეში შეხვედრის დრო გამოეპარა, სრულიად მოუშვადებელი (მოთელვის დარეშე) დაუქიდა პეტრ კოვალს და დამარცხდა. სამაგვიროდ, მესამე ადგილისათვის გამართულ ორთაბრძოლაში შეხვდა ძლიერ ამერიკელ მოკიდავეს დენ ჩინის და რაღაც წუთნახევარში აჯობა მას. ჩინის, სხვათა შორის, უკმაყოფილებას გამოთქვამდა და შეხვედრის გაგრძელებას ითხოვდა.

ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა აგრეთვე მსოფლიო ჩემპიონმა და თასის მფლობელმა ახალგაზრდებს შორის მერაბ ვალიევა (თბილისი), რომელმაც შეუპოვარ შერკინებაში (5:3) მოუგო გენადი ჟელცოვს (სსრკ).

ასევე უშეღავათო ორთაბრძოლაში დამარცხდა ბრინჯაოს ჯილო სსრ კავშირის ჩემპიონმა, ყვარელოვმა შამილ მაგომედოვმა. მან კაზიმაგომედ აიგუმოვი (სსრკ) დაამარცხა. კვარცხლბეგის მესამე ადგილზე იყვნენ ახლა ზაზა ტყეშელაშვილიც, მისი წმინდა გამარჯვება დამტრია იანიევიან შთამბეჭდავი იყო.

გიორგი ხინჩიაშვილი (მწვრთნელი ნუგზარ სხიერელი) მსოფლიო ჩემპიონია ახალგაზრდებს შორის და ახლა უძლიერეს მოკიდავეებსაც თამამად ეტყობა. ოღონდ მთელი ეს ტურნირი, როგორც ჩვენმა მწვრთნელებმა გვითხრეს, მან სიცხიანმა ჩაატარა და მაინც შეძლო ფინალში გასვლა. ნიჭიერმა კაბაქმა ფინალში ძალია არ დააკლო, მაგრამ აშკარად დაქანცული ჩანდა და ქულებით წააგო ქვეყნის ჩემპიონ ვალერი ბერტუშინთან.

დავით ბელთაძემ კიდევ ერთი მეტოქე დაჯანა...

ხინჩიაშვილს ვერცხლის მედალი გადაეცა. 74 კგ წონით კატეგორიაში პირველი იყო ევროპისა და საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი იური გორობიოვი, მომდევნო წონაში (82 კგ) — ასევე ევროპის ჩემპიონი ვაგაფ კახიბეკოვი (ორივე — სსრკ).

უფრო მძიმე წონებში, როგორც ადრე აღვნიშნეთ, ცოტა მონაწილე ასპარეზობდა და ფავორიტებიც უფრო იოლად გამოსარჩევია იყო. ასეთებდა, ცხადია, სპორტის დამსახურებული ოსტატები ლერი ხაბელოვი (90 კგ) და დავით გობეჯიშვილი (130 კგ) ითვლებოდნენ. მათ იოლად გაიკაფეს გზა ფინალისკენ, სადაც ხაბელოვი მოსკოველ სანასარ ოპანესიანს შეხვდა. ოპანესიანი მსოფლიო და ოლიმპიური ჩემპიონია, მაგრამ მისთვის საუკეთესო წლები, ალბათ, უკვე ჩავლითაა, ამასთან ლერი ხაბელოვი თვითონაც გამოვიდა საუკეთესოდ და მის მეტოქეს ისღა დარჩენოდა, სულ თავდაცვაზე ეფიქრა. ამას კი ის მოჰყვა, რომ მსაჯებმა ოპანესიანს სამართლიანად „გამოუწერეს“ სამი გაფრთხილება და შეხვედრა დამთავრდა. ლერი ხაბელოვი (მწვრთნელი ვანო ნიკოლაძე და ვლადიმერ მესტირიშვილი) უკვე მეზუთედ (!) გახდა თბილისის საერთაშორისო ტურნირის ჩემპიონი.

მძიმე წონაში ერთმანეთს ქართველი ფალაგნები, მსოფლიო და ოლიმპიური ჩემპიონი დავით გობეჯიშვილი (მწვრთნელი გურამ საღარაძე) და ევროპის ჩემპიონი ზაზა თურმანიძე (ჯონი ლორია და მარტენ ოსიყმაშვილი) შეხვდნენ. შერკინება მართლაც ღირდა საცქერლად. ამასთან მისი ბედი მხოლოდ ერთადერთმა ქულამ — გადაწყვიტა. იგი დავით გობეჯიშვილმა დაიმსახურა და ამ ტურნირის სამეზის ჩემპიონი გახდა. საჩხერელი ზ. თურმანიძე (იგი თბილისში სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში სწავლობს), რომელმაც კვლევა დაადასტურა ძლიერი მოკიდავის რეპუტაცია, მეორე ადგილზე გავიდა.

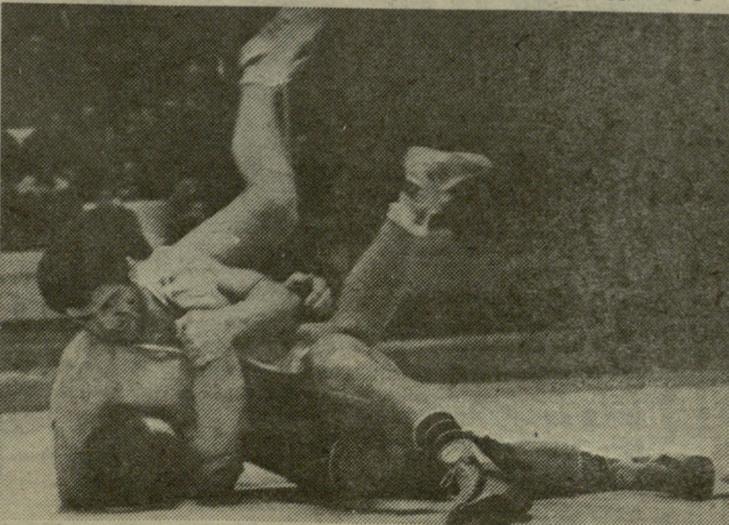
ახლა კი ვახტანგ ბალაგაძის სავალი

ხელობის ტურნირის ისტორიის შესახებ. ლევან თედიაშვილმა მირჩია ამის თაობაზე ლიანის მიმართე, მაშინ ეკ იყო საბჭოთა კავშირის ნაკრების მწვრთნელი. ალექსანდრე დეიკინმა, სახელოვანმა სპეციალისტმა, ხალისით გაიხსენა ძველი ამბები:

„სამოციანი წლების დასაწყისში ასეთი ტურნირები არ ტარდებოდა. იყო სამაჩხო შეხვედრები, რომლებიც პირდაპირ პოლიტიკურ ღონისძიებად იქცეოდა ხოლმე. წაგებდა რომელიმე გუნდი ჩვენს ნაკრებთან და ხშირად შეხვედრის ბოლოს აღარ უცდიდა, გაბრაზებული ტოვებდა მას. მაშინ გადაწყვიტეთ ისეთი შეჯიბრების ჩატარება, რომელშიც ბევრი გუნდი გამოვიდოდა და ნაკლები პრეტენზია იქნებოდა. საკავშირო სპორტკომიტეტმა კლასიკური ჰიდაობა ამოიხრია, თავისუფალზე კი უარი თქვა, — ფული არ გვაქვსო. მაშინ საქართველოს სპორტკომიტეტის თავმჯდომარემ გიორგი სხარაულიძემ თქვა: ჩვენ გვაყავს მოკიდავეები, საჭირო თანხასაც ვიმოვიტო და ტურნირს ჩვენ ჩავატარებთო. აგერ, ვახტანგ ბალაგაძეც მონაწილეობდა იმ ამბებში (ბატონი ვახტანგი იქვე იღვებ ჩ.)“

საერთოდ ჰიდაობაში საერთაშორისო ტურნირების ისტორია აქ, თბილისში დაიწყო. ირანის ცნობილი მეჯიბრება „შაინშაჰის“ თანხე მხოლოდ მომდევნო წელს დააწყეს, პოლდუნის მეჯიბრებმა კი მუდმივი მასპინძელი ვერ იპოვა და ახლაც მოგზაურობს ქალაქიდან ქალაქში.

თბილისის ტურნირში აღიზარდა ჩვენი ყველა ოლიმპიური ჩემპიონი. აქ სასწავლებლად ჩამოდიან ყველა, თვით ამერიკელებიც კი, — თავისუფალი ჰიდაობის ფუძემდებლები... თბილისის საერთაშორისო ტურნირი — ეს უზარმაზარი სპორტული ღონისძიებაა, რომელიც ორგანიზატორებისგან დიდ ძალისხმევასა და სავანებო სამზადისს მოითხოვს. ამ 30 წლის მანძილზე მასპინძლებმა დიდი გამოცდილება დააგროვეს და ამჟამადაც ყველაფერი რიგობა-

მერაბ ვალიევა წმინდად მოუგო გენადი ჟელცოვს.

პირიანად იყო მოქმედ, ტურნირის პრესტის არაფერი მოჰკლებია. ცალკე პრიზები გადასცეს მსაჯებსაც და, ცხადია, მონაწილეებსაც (მთავარ ჯილოებთან და ფულად პრემიებთან ერთად). კიდევ ერთხელ გვინდა გავიხსენოთ მეჯიბრების სპონსორები, „თბილშენი“ და № 3 სატექსტოლო გაერთიანება, აგრეთვე, შინაგან საქმეთა სამინისტროს დაცვის სამმართველო. ოღონდ აქ მცირე შენიშვნაც გვინდა გამოვთქვათ (რომელიც სრულიად არ ეხება სპონსორებს). სპორტსმენთა კვების პრობლემა გვაქვს მხედველობაში. ბუფეტში შესულ მოკიდავეებს საშუალება აქვთ „ამოიჩინონ“ 25 კაბიკიანი ხაჭაპური და ვითომ ბუტერბრადი — იშვიათი ოსტატობით დაჭირალი, სიფრიფანა ძეგვის ნაჭერი პურთან ერთად, ხანდახან — სოსისი. სულ ეს არის. ყველა სპორტსმენს არ აქვს საშუალება შეხვედრებს შორის სასტუმროში გაიტყოს. მან ბუფეტში უნდა წაიხმოს და მერე იმის მაგივრად, რომ მომავალ შეხვედრაზე იფიქროს, საკუთარ მუცელზე უნდა იყოს მიყურადებული.

მართალია, ბევრ რამესთან ერთად ჩვენში პროდუქტიც ჰქონს, მაგრამ აქ საკითხის მოგვარება არ უნდა იყოს ძალიან დიდ ხარჯთან დაკავშირებული. იქნებ გამოინახოს საბჭოთა ნამუსიანი კვების კოაპერატივის სახით, ანდა ხელშეკრულება დაიდოს მასთან სამი დღით. უცხოელთა ყველაფერს ითვალისწინებენ და მომავალში თვით ეს მიზეზიც შეიძლება გახდეს მათი ყოყმანის საფუძველი. უკვე ვთქვით, რომ თბილისის ტურნირის სერიოზული მეტოქეები ჰყავს. (თუნდაც მედველის სახელობის შეჯიბრების სახით). ჩვენ ახლაც მოვისაკლისეთ ძლიერი ფალაგნები, გასხვავებულნი — მძიმე წონებში. ამაში იქნებ გარკვეული როლი ითამაშა ფრანგების გადაწყვეტილებამ, რომლებმაც საკუთარი საერთაშორისო შეჯიბრების ვიდეო რატომღაც დაამთხვეეს თბილისისას.

და ბოლოს, საქართველოს ფალაგნების გამოსვლის შესახებ. მნიშვნელოვანი წარმატება უდავოა — მათ 4 ოქროს, ორი ვერცხლისა და 5 ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს. მაგრამ მთავარი ალბათ მაინც ის არის, რომ დიდი იმედი მოგვეცეს ჩვენმა ახალგაზრდა მოკიდავეებმა. როგორც უკვე იცით, წინასწარ გამოცხადდა, რომ გამარჯვებული ევროპის ჩემპიონატში მიიღებენ მონაწილეობას. „გადაჭრით ჯერ ახსნა ვერ იტყვი“, — თქვა ამის თაობაზე საქართველოს ნაკრების უფროსმა მწვრთნელმა ვლადიმერ მესტირიშვილმა, — გამარჯვებულმა, ცხადია, დიდი უპირატესობა მიიღება, მაგრამ ნაკრების მწვრთნელები გაითვალისწინებენ მედველის სახელობის ტურნირის შედეგებსაც. ალბათ ზოგ წონაში საკონტროლო შეხვედრებსაც ჩაატარებენ. მაგრამ, კიდევ ვიმეორებთ, თბილისის ტურნირის გამარჯვებულებს ევროპის ჩემპიონატში გამოსვლის მეტი შესაძლებლობა აქვთ“.

გიორგი ჩიოლოგაშვილი

- 21** კვარცხლბეგი
- 48 კგ. 1. ბატბადრაი ჩიოლოგაშუ (მონღოლეთი); 2. ლი ხაგ სენი (სსრკ); 3. ტიმ ვენი (აშშ).
 - 52 კგ. 1. ბავაიენ უმბანოვი (სსრკ); 2. ლევისე მალა (ირანი); 3. მიხაილ კუშნირი (სსრკ).
 - 57 კგ. 1. დავით ბელთაძე (საქართველო); 2. ოსმან ეფენდიევი; 3. აბდულაზიზ აბიზოვი (ორივე — სსრკ).
 - 62 კგ. 1. გოჩა მაკოევი (საქართველო); 2. არტურ შინაგაშვილი (სსრკ); 3. შამილ მაგომედოვი (საქართველო).
 - 68 კგ. 1. ვალერი ვერტუშინი (სსრკ); 2. გიორგი ხინჩიაშვილი (საქართველო); 3. ალი ახბარბეიო (ირანი).
 - 74 კგ. 1. ნასირ ვაჯიხანოვი; 2. საიდ მურთაზალიევი (ორივე — სსრკ); 3. დევი მულცი (აშშ).
 - 82 კგ. 1. იური გორობიოვი; 2. აბდუსამიდ გამილოვი (ორივე — სსრკ); 3. ვლადიმერ მოდოსიანი (საქართველო).
 - 90 კგ. 1. ვაგაფ კახიბეკოვი; 2. პეტრ კოვალი (ორივე — სსრკ); 3. მამუკა რაზმაძე (საქართველო).
 - 100 კგ. 1. ლერი ხაბელოვი (საქართველო); 2. სანასარ ოპანესიანი (სსრკ); 3. ზაზა ტყეშელაშვილი (საქართველო).
- მძიმე წონა. 1. დავით გობეჯიშვილი; 2. ზაზა თურმანიძე; 3. მერაბ ვალიევი (სამივე — საქართველო).

რეკლამის ძალა

შინ — „ლინკოლინი“

მოსკოვის პირველი და პირველობის აბსოლუტური ჩემპიონის საპატრო სახელი მკლავებში მოიპოვა 25 წლის კლასიკური სტილით მოქიდავე ზესტაფონელმა სპორტის ოსტატმა ზაურ ცხადაძემ, რომელმაც ყველა მეტოქე დაჯახა 110 კგ-ს ზემოთ წონით კატეგორიაში. ჩემპიონი შინ დაბრუნდება არა მატარებლით ან თვითმფრინავით, არამედ „ლინკოლინის“ მარკის ავტომობილით. ეს სპეციალური პრიზი აბსოლუტური გამარჯვებულისათვის დააწესა საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ფირმა ზიგ-ზაგმა.

დანარჩენ წონით კატეგორიებში უძლიერესნი არიან: 61 კგ. მოსკოველი მელტხან მამუდოვი, 68. ნიკოლაი პუხატხი (მოსკოვის ოლქი), 75. იგორ ბოდრიჩენკო, 83. ოქ-

ტი მამედოვი, 91. დიმიტრი სილოროვი (ყველა — მოსკოვი), 100 თბილისელი თამაზ კურკუშელი, 110. მოსკოველი ვალერი შმაკოვი.

გაიმართა აგრეთვე ასპარეზობა მაყურებელთა შორის, სადაც დამატებითი გამარჯვება მოიპოვა ი. მოროზოვა. ყველასათვის მოულოდნელად „მკლავებში“ ძალის მისინჯვის სურვილი გამოთქმეს გოგებმაც. მაგრამ, ვინაიდან მსურველი მხოლოდ ორი აღმოჩნდა, მინიტურნირის ორივე მონაწილეს — კლავდია ბორისოვიჩისა და ტატია ჩიკაშოვას გადაეცათ ჩემპიონატის სამახსოვრო პრიზები.

სურათზე: აბსოლუტური ჩემპიონი ზაურ ცხადაძე.

სპორტში კომერცია სულ უფრო ფართო მასშტაბებსა და ფორმებს იძენს. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი და სპორტის სახეობების საერთაშორისო ფედერაციები იძულებულნი არიან გზა დაუთმონ კაპიტალის უზარმაზარ მიწოდებას. ახლა უკვე წარმოდგენილია ნებისმიერი რანგის, დიდი საერთაშორისო შეჯიბრების ჩატარება მსხვილი სპონსორების გარეშე. ყველაზე მსხვილი ფირმები ძალიან ჩქარა დარწმუნდნენ, რომ სპორტის საშუალებით თანხის დაბანდობის რეკლამაში, ყველაზე დიდი მოგება მოაქვს. მსოფლიო ბიზნესის „გრანდები“, რომლებიც აწარმოებენ დახვეწასა თუ მოწყობილობებს, ავტომობილებსა თუ მოტოციკლებს, ავჯახა თუ ქიმიურ ნაწარმს, ალკოჰოლურ თუ უალკოჰოლო სასმელებს, სიგარეტსა თუ ნაყინს, მაცივრებსა თუ ტელევიზორებს (ჩამოთვალა შორს წავიყვანდა), დიდი სიამოვნებით აბანდებენ დიდ თანხებს შეჯიბრებების მონაწილედ, ძვირფასი პრიზების შესაძენად, სპორტსმენების და მთელი გუნდების შენახვაში. მსოფლიო კომერციულმა სისტემამ გვიჩვენა, თუ რამდენი სარგებლობის მოტანა შეუძლია რეკლამას...

რად გადაიციმა დიდი ტელეკომპანიების მიერ და რაც უფრო ხშირად გაივლებენ ეკრანზე ამა თუ იმ რეკლამით სპორტსმენის მაისურები, მით უფრო მეტი მოგება ხვდება ფირმას.

ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე უფრო ფართო რეკლამით გამოირჩევა პროფესიონალური მრავალდღიანი ველორანსები ესპანეთში, იტალიისა და საფრანგეთის გზებზე რომ იმართება, შეჯიბრება თითოეულ ქვეყანაში სამ კვირაზე მეტხანს მიმდინარეობს და ტრადიციული ყოველდღე დახლოებით საათნახევრის განმავლობაში გადაიციმა ტელევიზორზე. შეჯიბრებაში ფულს აბანდებენ ისეთი კონცერნები, როგორცაა „პეპსი“, „ტოშობა“, „პი-ტაჩი“, „პეპსი“, „პანასონიკი“, აგრეთვე ფირმები, რომლებიც ველოსიპედებსა და სხვადასხვა საბრუნველ საქონელს აწარმოებენ. შარშან ველოსიპედისტთა საყვარლო ისეთ ცნობილ გუნდებს შორის, როგორცაა საფრანგეთის „სისტემის“, „მევიკი“, „ფაგარი“, ბელგიის „ა. დ. რ.“, „ისტორ-სიგმა“, „ლოტი“, ესპანეთის „კახა რურალი“, „რეინოლდსი“, „ტეკა“, იტალიის „ბიანიკი“, „ატალა“, „მალგორი“, „ამერიკული“ „სევენი ილვენი“ და „კაფე კოლუმბიკი“ გამოჩნდა უცნობი გუნდი „ალფა-ლომი“. მ. ბრუნიკმა შეძლო „სოვინტერსპორტთან“ კონტრაქტის დადება — 2 მილიონ დოლარად ორი წლის ვადით შეიძინა თითხმეტი საბჭოთა ველოსიპედისტი. ეს გარიგება ისე გახმაურდა დასავლეთის პრესაში, რომ „ალფა-ლომი“ ჯერ კიდევ სპორტული სეზონის დასაწყისში მშენებრივ რეკლამა გაიკეთა. ახლა უკვე საბჭოთა ველომბოლების დ. კონიშევის, პ. უგარუშოვის, ი. ივანოვის, ვ. პულნიკოვის ძალეობით „ალფა-ლომის“ ხელმძღვანელები ადვილად განაზოცილებენ მთავარ მიზანს — დამკვიდრდნენ საბჭოთა ბაზარზე.

რად გადაიციმა დიდი ტელეკომპანიების მიერ და რაც უფრო ხშირად გაივლებენ ეკრანზე ამა თუ იმ რეკლამით სპორტსმენის მაისურები, მით უფრო მეტი მოგება ხვდება ფირმას.

ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე უფრო ფართო რეკლამით გამოირჩევა პროფესიონალური მრავალდღიანი ველორანსები ესპანეთში, იტალიისა და საფრანგეთის გზებზე რომ იმართება, შეჯიბრება თითოეულ ქვეყანაში სამ კვირაზე მეტხანს მიმდინარეობს და ტრადიციული ყოველდღე დახლოებით საათნახევრის განმავლობაში გადაიციმა ტელევიზორზე. შეჯიბრებაში ფულს აბანდებენ ისეთი კონცერნები, როგორცაა „პეპსი“, „ტოშობა“, „პი-ტაჩი“, „პეპსი“, „პანასონიკი“, აგრეთვე ფირმები, რომლებიც ველოსიპედებსა და სხვადასხვა საბრუნველ საქონელს აწარმოებენ. შარშან ველოსიპედისტთა საყვარლო ისეთ ცნობილ გუნდებს შორის, როგორცაა საფრანგეთის „სისტემის“, „მევიკი“, „ფაგარი“, ბელგიის „ა. დ. რ.“, „ისტორ-სიგმა“, „ლოტი“, ესპანეთის „კახა რურალი“, „რეინოლდსი“, „ტეკა“, იტალიის „ბიანიკი“, „ატალა“, „მალგორი“, „ამერიკული“ „სევენი ილვენი“ და „კაფე კოლუმბიკი“ გამოჩნდა უცნობი გუნდი „ალფა-ლომი“. მ. ბრუნიკმა შეძლო „სოვინტერსპორტთან“ კონტრაქტის დადება — 2 მილიონ დოლარად ორი წლის ვადით შეიძინა თითხმეტი საბჭოთა ველოსიპედისტი. ეს გარიგება ისე გახმაურდა დასავლეთის პრესაში, რომ „ალფა-ლომი“ ჯერ კიდევ სპორტული სეზონის დასაწყისში მშენებრივ რეკლამა გაიკეთა. ახლა უკვე საბჭოთა ველომბოლების დ. კონიშევის, პ. უგარუშოვის, ი. ივანოვის, ვ. პულნიკოვის ძალეობით „ალფა-ლომის“ ხელმძღვანელები ადვილად განაზოცილებენ მთავარ მიზანს — დამკვიდრდნენ საბჭოთა ბაზარზე.

ფეხბურთის ახალი ახგვამი

იტალიის თანხის ნახევარფინალში გავიდნენ ცნობილი კლუბები „ნაპოლი“, „მილანი“ და „იუვენტუსი“. რაც შეეხება მეოთხე მონაწილეს, იგი გაირკვევა წილისყრით, ვინაიდან მილანის „ინტერმა“ და „რომან“ თავიანთ ჯგუფებში ქულათა თანაბარი რაოდენობა დააგროვეს და ამავე დროს გატანული და მიღებული ბურთების თანაბარი სხვაობაც აქვთ.

მაისურებზე ჰქონდეთ გუნდი, სპონსორი ფირმების წარწერები. ფეხბურთის საერთაშორისო ფედერაციამ განმარტა, რომ მსოფლიო ჩემპიონატის დროს, ყოველგვარი სარეკლამო წარწერის გაკეთება მაისურებზე აკრძალულია.

ახალი კონტრაქტები

სკონსორეზს — უარი

შპანიის ფეხბურთის ფედერაციამ შეითხზით მიმართა ფეხბურთის საერთაშორისო ფედერაციას, უფლება აქვთ არა, საჩივრებს წევრებს, მსოფლიო ჩემპიონატის დროს,

ჩემპიონის სააგენტომ პოლანდის საფეხბურთო კლუბ „ვიტეისს“ (ქ. არნეში) პრეზიდენტის ქ. ალბერტის განცხადება გამოაკვეთა იმის თაობაზე, რომ მოსკოვის ცსკა-ს ფეხბურთელებმა ვალერი მასლოტინმა და სერგეი კრუტოვმა ამ კლუბთან კონტრაქტს მოაწერეს ხელი პოლანდის ეროვნული ჩემპიონატის დასასრულამდე. იტყობინებინ იმასაც, რომ „ვიტეისმა“ შესაძლოა ამ ფეხბურთელებთან ხანგრძლივი კონტრაქტიც გააფორმოს.

უკვე მივეჩვიეთ, რომ საერთაშორისო მატჩები ფეხბურთში, ჰოკეიში, კალათბურთში, ჩოგბურთში, ტანვარჯიშში, ფიგურულ სიალში და ა. შ. მიმდინარეობს იმ კომერციული ფირმების რეკლამებით, რომლებმაც შეჯიბრების ორგანიზატორებს სოლიდური თანხა გადაუხადეს, რათა უფლება მოეპოვებინათ მაყურებლისთვის დაყინული შეესვენებინათ, თუ რომელი საქონელი ამოირჩიონ საქმიანი ბაზრის პირობებში.

დღესდღეობით ჩვენი მაყურებლისთვის ამგვარი რეკლამა, რა თქმა უნდა, მხოლოდ შემეცნებით ინტერესს ატარებს, რადგან ამ საქონელით სახელმწიფო არ ვაჭრობს. თავისუფალი ბაზრის პირობებში კი, რომელიც დამახასიათებელია ქვეყნების უმრავლესობისთვის და რომლისკენაც მისიწრაფვის ჩვენი ეკონომიკა, რეკლამას დიდი როლი ენიჭება.

უამრავ ფულს აბანდებენ სპონსორები პროფესიონალურ სპორტში, რომელთა შეჯიბრებებიც ხშირად გადაიციმა დიდი ტელეკომპანიების მიერ და რაც უფრო ხშირად გაივლებენ ეკრანზე ამა თუ იმ რეკლამით სპორტსმენის მაისურები, მით უფრო მეტი მოგება ხვდება ფირმას.

რად გადაიციმა დიდი ტელეკომპანიების მიერ და რაც უფრო ხშირად გაივლებენ ეკრანზე ამა თუ იმ რეკლამით სპორტსმენის მაისურები, მით უფრო მეტი მოგება ხვდება ფირმას.

ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე უფრო ფართო რეკლამით გამოირჩევა პროფესიონალური მრავალდღიანი ველორანსები ესპანეთში, იტალიისა და საფრანგეთის გზებზე რომ იმართება, შეჯიბრება თითოეულ ქვეყანაში სამ კვირაზე მეტხანს მიმდინარეობს და ტრადიციული ყოველდღე დახლოებით საათნახევრის განმავლობაში გადაიციმა ტელევიზორზე. შეჯიბრებაში ფულს აბანდებენ ისეთი კონცერნები, როგორცაა „პეპსი“, „ტოშობა“, „პი-ტაჩი“, „პეპსი“, „პანასონიკი“, აგრეთვე ფირმები, რომლებიც ველოსიპედებსა და სხვადასხვა საბრუნველ საქონელს აწარმოებენ. შარშან ველოსიპედისტთა საყვარლო ისეთ ცნობილ გუნდებს შორის, როგორცაა საფრანგეთის „სისტემის“, „მევიკი“, „ფაგარი“, ბელგიის „ა. დ. რ.“, „ისტორ-სიგმა“, „ლოტი“, ესპანეთის „კახა რურალი“, „რეინოლდსი“, „ტეკა“, იტალიის „ბიანიკი“, „ატალა“, „მალგორი“, „ამერიკული“ „სევენი ილვენი“ და „კაფე კოლუმბიკი“ გამოჩნდა უცნობი გუნდი „ალფა-ლომი“. მ. ბრუნიკმა შეძლო „სოვინტერსპორტთან“ კონტრაქტის დადება — 2 მილიონ დოლარად ორი წლის ვადით შეიძინა თითხმეტი საბჭოთა ველოსიპედისტი. ეს გარიგება ისე გახმაურდა დასავლეთის პრესაში, რომ „ალფა-ლომი“ ჯერ კიდევ სპორტული სეზონის დასაწყისში მშენებრივ რეკლამა გაიკეთა. ახლა უკვე საბჭოთა ველომბოლების დ. კონიშევის, პ. უგარუშოვის, ი. ივანოვის, ვ. პულნიკოვის ძალეობით „ალფა-ლომის“ ხელმძღვანელები ადვილად განაზოცილებენ მთავარ მიზანს — დამკვიდრდნენ საბჭოთა ბაზარზე.

რად გადაიციმა დიდი ტელეკომპანიების მიერ და რაც უფრო ხშირად გაივლებენ ეკრანზე ამა თუ იმ რეკლამით სპორტსმენის მაისურები, მით უფრო მეტი მოგება ხვდება ფირმას.

ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე უფრო ფართო რეკლამით გამოირჩევა პროფესიონალური მრავალდღიანი ველორანსები ესპანეთში, იტალიისა და საფრანგეთის გზებზე რომ იმართება, შეჯიბრება თითოეულ ქვეყანაში სამ კვირაზე მეტხანს მიმდინარეობს და ტრადიციული ყოველდღე დახლოებით საათნახევრის განმავლობაში გადაიციმა ტელევიზორზე. შეჯიბრებაში ფულს აბანდებენ ისეთი კონცერნები, როგორცაა „პეპსი“, „ტოშობა“, „პი-ტაჩი“, „პეპსი“, „პანასონიკი“, აგრეთვე ფირმები, რომლებიც ველოსიპედებსა და სხვადასხვა საბრუნველ საქონელს აწარმოებენ. შარშან ველოსიპედისტთა საყვარლო ისეთ ცნობილ გუნდებს შორის, როგორცაა საფრანგეთის „სისტემის“, „მევიკი“, „ფაგარი“, ბელგიის „ა. დ. რ.“, „ისტორ-სიგმა“, „ლოტი“, ესპანეთის „კახა რურალი“, „რეინოლდსი“, „ტეკა“, იტალიის „ბიანიკი“, „ატალა“, „მალგორი“, „ამერიკული“ „სევენი ილვენი“ და „კაფე კოლუმბიკი“ გამოჩნდა უცნობი გუნდი „ალფა-ლომი“. მ. ბრუნიკმა შეძლო „სოვინტერსპორტთან“ კონტრაქტის დადება — 2 მილიონ დოლარად ორი წლის ვადით შეიძინა თითხმეტი საბჭოთა ველოსიპედისტი. ეს გარიგება ისე გახმაურდა დასავლეთის პრესაში, რომ „ალფა-ლომი“ ჯერ კიდევ სპორტული სეზონის დასაწყისში მშენებრივ რეკლამა გაიკეთა. ახლა უკვე საბჭოთა ველომბოლების დ. კონიშევის, პ. უგარუშოვის, ი. ივანოვის, ვ. პულნიკოვის ძალეობით „ალფა-ლომის“ ხელმძღვანელები ადვილად განაზოცილებენ მთავარ მიზანს — დამკვიდრდნენ საბჭოთა ბაზარზე.

ბრაზილიელი ავტომობილები

„ფორმულა 1“ კლასის ავტომობილებით ბრაზილიელი მსოფლიო ჩემპიონატების დაწყებამდე ჩაებნენ ასპარეზობაში ბრაზილიელი სპორტსმენები. მათ შორის ავტოსპორტის მოყვარულთა ცნობილია მხოლოდ სამმა პილოტმა მიალწია უმაღლესი მწვერვალს, ზოგი ვერ მოესწრო დიდ აღიარებას, ზოგიც ვერ კიდევ პერსპექტიული სპორტსმენია. იი, ისინიც: ჩიკო ლანდი, ირნანდო და სილვა რამოსი, ემერსონ ფიტაპალდი, უილსონ ფიტაპალდი, კარლოს პაჩე, ალექს დიას რიბეირო, ინგო პოფმანი, ნელსონ პიკე, ჩიკო სერა, აირტონ სენა, რობერტო მორენო, მაურიშო გუელმინი.

ჩიკო ლანდი 1951-1956 წლებში ასპარეზობდა, იცავდა „ფერარის“ და „მაზერატის“ ლირსებს. მთელი სპორტული კარიერის მანძილზე ლანდის საუკეთესო შედეგია მეოთხე ადგილი არგენტინის „გრან პრის“ გათამაშებაში 1956 წელს.

ერნანდო და სილვა რამოსი გამოდიოდა 1955-1956 წლებში. მისი საუკეთესო შედეგია მეხუთე ადგილი მონტე-კარლოში 1956 წელს.

ემერსონ ფიტაპალდი ასპარეზობდა 1970-1978 წლებში. იგი მსოფლიოს ორჯერ (1972-1974 წწ.) ჩემპიონია. სულ „ლოტუს-ფორდისა“ და „მაკლარენ ფორდის“ საქვსთან მოპოვებული აქვს 14 „გრან პრი“. 144 ეტაპიდან 6 საკვალიფიკაციო რბოლა მოიგო. ავტომობილის მართვის დახვეწილი ტექნიკისა და ტექტიკური ბრძოლისათვის და სხვა წარმატებებისათვის გულშემოტივირება მას „ავტოსპორტის პელებ“ შეარქვეს. მისმა ძმამ, უილსონ ფიტაპალდმა, დიდ წარმატებას ვერ მიაღწია და, ამიტომ, 1973 წლიდან აქტიურ სპორტს კონსტრუქტორობა არჩია. „ბრებემში“ მიღებული გამოცდილების შემდეგ უილსონმა საკუთარი სპორტული ავტომობილის კონსტრუირება დაიწყო და მალე, ამ „ბოლიდის“ მართვა თავის სახელოვან ძმას შესთავაზა. კარლოს პაჩე. იგი ავიაკატასტროფაში დაიღუპა 1977 წელს. პაჩე 1972 წლიდან მონაწილეობდა ავტობოლებში. 1975 წელს ერთადერთი „გრან პრი“ მოიპოვა. პაჩე „მარჩ-ფორდის“, „სარტისისა“ და

„სტადიონი“ — გემრიელი სასმელი

დენაროპატრონის სპორტულ კომპლექს „მეტეორში“ მისული მაყურებლები, აგრეთვე, შეჯიბრების მონაწილენი სიამოვნებით მიირთმევენ გამაგრებულ სასმელს „სტადიონის“, რომელსაც კომერციული ბიუროს დაკვეთით უშვებს ადგილობრივი ლუდის გაერთიანება „დნეპრი“.

ამ გემრიელი სასმელის რეკლამა შემუშავებულია აფხაზეთში,

ჩიის კონცერტების ექსპერიმენტულ ქარხანაში, რომელსაც ხელმძღვანელობს სოხუმის „დინამოს“ ყოფილი ფეხბურთელი, სპორტის ისტორიკოსი ნ. ჭითანავა. სასმელის შემადგენელი ნაწილებია ფორთოხალი, ლიმონი, მანდარინი და საუკეთესო ხარისხის ჩაი. აფხაზეთის სპეციალისტებმა სიამოვნებით შესთავაზეს დენაროპატრონს კვლავ სასმელის დამზადების ტექნოლოგია.

„სპორტლოტო“

მოსკოვი გაიმართა „სპორტლოტო“ 1990 წლის მეოთხე ტურაქობა.

„სპორტლოტო 6 45“-დან: 10 (წყალბურთი), 12 (ტანვარჯიში), 17 (საციკურაო სპორტი), 26 (თანამედროვე ბუთქიტი), 38 (მთამსვლელობა), 45 (შპში).

„სპორტლოტო 5 36“-დან: 1 (კალათბურთი), 2 (ბიატლონი), 25 (საციკაო სპორტი), 28 (ტყევის სროლა), 32 (ფიგურული სრილი).

საჩუქრის მისამართი:
წერილებისთვის — 080000,
თბილისი, ლენინის ქ. 14,
დღეგრძელებისთვის — თბილისი, „ლელო“.

რედაქციის ტელეფონები:
წერილების განყოფილება — 93-97-55,
სამდივო — 93-97-52,
ინფორმაციის განყოფილება — 93-97-53,
„მერანი“ — 93-97-26, „მარტვი“ — 93-97-27.

საჩუქრის მისამართი:
წერილების განყოფილება — 93-97-55,
სამდივო — 93-97-52,
ინფორმაციის განყოფილება — 93-97-53,
„მერანი“ — 93-97-26, „მარტვი“ — 93-97-27.

საქართველოს კ. ც. -ის გამომცემლობის შრომის წითელი დროშის ორდენისანი სტამბა. 380096, თბილისი, ლენინის ქ. 14. იხუტდება ოფსეტური წესით საგაზეთო კორპუსში: ხოშარაულის, 29.

სასწავლავლის დირექცია

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 უკ 08709